

nia: Donadio Bianca m. v.; De Latourné: Dévai (Kurzweil Janka; Margaréta: Szerencsés Irma; Méala: Tannerné; Néger: Heim Róza. (Előzőleg még csak Párizsban [Théâtre Lirique, 1876. nov.] került színre; a két címszerepben Capoul és Mlle. Ritter énekelt. Szövege Bernardin de Saint-Pierre regényéből készült, mely egy 1744-ben megtörtént regényes eseményen alapszik.)

Massenet (maszné) Jules Emile Frédéric, fr. zeneszerző, sz. 1842. május 12-én, St. Etienne mellett (Loire), megh. 1912. aug. 13-án, Párizsban. 34 évig volt a párizsi Conservatoire zeneszerzéstanára, és azokat az új értékeket, amelyeket mint mindig artisztikus, finom és értékes zeneszerző alkotott, itt vitte tovább és adta át az utána következő nemzedéknek. Az 1885-iki országos kiállításunk alkalmával M. Budapestén járt François Coppée költővel és Léon Delibes, Ernest Guiraud zeneszerzőkkel. — Nálunk »Lahore királya« c. operája 1879. jan. 17-én került színre. (Szöv. írta: Louis Gallet, ford.: id. Ábrányi Kornél.) Ezen bemutató M. is megjelent. A M. Kir. Operaházban 1885. máj. 27-én volt a bemutatója. Egyéb művei: »Heródiás«, szöv. írta: Paul Milliet és Gremont, ford.: Ábrányi Emil. Bem. 1882. dec. 23. Nemzeti Színház. A M. Kir. Operaház bem. 1885. jún. 8. (Brüsszelben: 1881. dec. 19.) »Manon«, 1884. Abbé Prévost világhírű regényéből szövegét írta: Henry Meilhac és Philippe Gille, ford.: Várady Sándor. Bemutatója a M. Kir. Operaházban 1905. dec. 22-én volt. (Párizsban 1884. jan. 20., Liverpoolban 1885. jan. 17., Londonban 1885. máj. 17. mutatták be.) »Navarrai leány«, szövegét írta: Jules Claretie és Henri Cain, ford.: Ábrányi Emil. Bem. a M. Kir. Operaház 1894. okt. 4. Szilágyi Arabellával. »Don Quichote«, szöv. írta: H. Chain és Le Lorrain. Ford.: Kristóf Károly. Egyetlen előadása a Városi Színházban, 1929. nov. 29-én, a címszerepben Saljapin Fedorral; Duleinea: Louise Dubost; Sancho Pansa: Chadwick, mindketten a párizsi Opéra Comique tagjai; a többi szereplők a színház tagjai voltak.

Mastix. (Lásd: Masztix.)

Maszk. (fr.: masque). Már a színház gyermekkorában, az ókori hellén drámaírók idejében is nagy fontosságot tulajdonítottak a maszknak. Igaz, hogy eleinte az amfiteátrum hatalmas arányait szolgálta nagyságával s a száj nyílásán ellátott szöcskével az álarc, amely azonban később bizonyos szenvedélyeket és néposztályokat karakterizált. Ennek a mesterséges álarcnak egy rövidebb formája átjutott az újkorba s az olasz commedia dell'arte szereplői viselték. Ezt a fekete álarcot használják ma is bálók alkalmával. A modern színpadi maszk az eleven arc maszkírozásával pótolja az álarcot. Az a színész, aki külsejében gyakran egyforma (ami olyankor történik meg, ha mindig csak egy szerepkört tölt be), idők múltával egyhangú, unalmas lesz, mert a külsejének egyhangúsága átsugárzik az alakítására. A jelmez éppen úgy, mint a maszk, egészen átformálja a szereplőt. A nehéz, sarkantyús csizma csakúgy megváltoztatja a járást, mint a vékonytalpú bál cipő; a szigorú kifejezést kölcsönző maszk épúgy megváltoztatja a hangot, a gesztust, mint a nőiesen lágyra festett arc. A polgári életben is milyen biztos a fellépésünk, ha tisztán és jól vagyunk felöltözve és milyen kínos érzés lyukas cipőben, rojtos kézzel, borotvátlanul megjelenni jól öltözött emberek között. A jelmez és a maszk előnyeit tehát mindig ki kell aknázni, hogy alakításunk színes és friss legyen és hogy alkalmat szolgáltatassunk arra a hatásra, amelyet az ember külseje gyakorol egyéniségére.

Felületesen gondolkozva, azt hihetnők, hogy az arc nem szorult festékre, mert hiszen a lelki élet visszatükröződését az arcjáték végzi el. Bár az arcjáték és a maszk erős támaszai egymásnak, mindkettő különböző célokat szolgál. Az arcjáték a percről-percre változó érzések tolmácsolója, míg a maszk a karaktert tükrözi vissza, amely állandóan egyforma a legszívessebb indulathullámzások alatt is. Szervesen annyiban kapcsolódik az arcjátékhoz, hogy annak harmónizáló alapot, valóságos reflektort nyújt.

A maszk segítségével a legkülönbözőbb típusokat vihetjük színpadra, megteremthetjük külsőnkben is azt a stílust, amelyet a dráma megkíván, érvényre jut-